

(/)

🏠 (/)

> Kunst - Arkitektur - Haver - Design - Mode (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Abildgaard som arkitekt

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/klar-blaa-luft-let-bris-fra-n>)

Abildgaard som arkitekt

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 2216

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/abildgaard-som-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/abildgaard-som-arkitekt)

[arkitekt](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/abildgaard-som-arkitekt)) **t** (<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på

[http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/abildgaard-som-arkitekt)

[mode/abildgaard-som-arkitekt](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/abildgaard-som-arkitekt)) **in** ([http://www.linkedin.com/shareArticle?](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/abildgaard-som-arkitekt&title=)

[mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/abildgaard-som-arkitekt&title=\)](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/abildgaard-som-arkitekt&title=)

Line Bregnhøi og Hanne Raabyemagle

Abildgaard som arkitekt - former og farver

Udgivet 2019 af Gads Forlag/ Selskabet til udgivelse af Danske Mindesmærker. 350 sider. Rigt illustreret. 399,95 kr.

Af Christian Kaaber

Multitalentet Nicolai Abildgaard (1743-1809) intonerer så at sige den guldalder i dansk kunst, som brød frem i det første årti af 1800-tallet og i dag kaster en malerisk glans over de karrige årtier, der fulgte Napoleonstidens katastrofer i form af Københavns bombardement i 1807, tabet af flåden og af Norge og med statsbankerotten i 1813 og dens følelige forarmende konsekvenser for både høj og lav. Abildgaard spillede som professor ved Kunstakademiet, som han selv var udgået fra, en vis rolle for det første store kuld af guldalderkunstnere og var lærer for såvel Thorvaldsen som for C.W. Eckersberg. I dag er han knap så kendt som sine elever, men indgår som en uomgængelig del af guldalderophängningen på et hvilket som helst dansk museum, der befatter sig med den periode. Vejen ind i guldalderuniverset på Statens Museum for Kunst går eksempelvis som noget ganske selvfølgeligt forbi Abildgaards enestående monumentale skildring af "Den døende Filoktet" og skitserne til de store malerier af de enkelte oldenborgske kongers bedrifter, som han skabte til riddersalen på det første Christiansborg. Abildgaards dybt personlige figurskildring gør i det mindste, at han brænder igennem som det, han egentlig sigtede efter: Nemlig at være historiemaler. Havde slottet været bevaret, ville den gigantiske riddersal med Abildgaards læremester Mandelbergs kolossale senbarokke loftsmaleri og hans egne dramatiske og farvemættede kongeskildringer med tilhørende nyklassicistiske allegoristykke have været et hovedværk i nordeuropæisk kunst, en mageløs og kontrastfyldt totaloplevelse. "Dér brænder mit navn!" jamrede Abildgaard, da han betragtede residensslottet brase sammen i et kæmpemæssigt bål en februaraften i 1794.

Det gjorde hans navn så afgjort ikke. Og godt for det. Den generøst udstyrede og veltilrettelagte bog om "Abildgaard som arkitekt" kaster nyt og perspektivrigt lys over denne formidable billedskaber og farvemesters anden tidsalder, som blev mindst lige så righoldig som den første, men med arbejder på et andet felt, bygningskunsten, og af en langt mere eksklusiv karakter: I modsætning til den ret uhindrede adgang for snart sagt alle og enhver til at beundre riddersalen på Christiansborg - aldrig overgået som repræsentativt rum i dansk sammenhæng, og da slet ikke af den nuværende lavloftede stukattrap - udfoldedes Abildgaards helt enestående evner som arkitekt og formgiver af interiører i private rammer, også selv om disse indrettedes til medlemmer af kongehuset. Efter slotsbranden måtte hele den kongelige familie i al hast genhuses, og i den forbindelse erhvervedes de ret nybyggede palæer, der i dag kendes som Amalienborg. Christian den Syvende rykkede ind i det prægtigst udstyrede, skabt til anlæggets egentlige idémand A.G. Moltke, mens kronprins Frederik, Danmark-Norges reelle magthaver, rykkede ind i det noget mere spagfærdigt udstyrede nabopalæ, dronning Margrethes nuværende residens. Til arveprins Frederik, Christian den Syvendes halvbror og far til tronfølgeren prins Christian Frederik (senere Christian den Ottende), erhvervedes det såkaldte Levetzaus Palæ, hvis bygherre og hidtidige ejer ikke havde formået at få sat skik på det indre. Her fik Abildgaard nu, med den mere end almindeligt kunstinteresserede arveprins' fulde accept, en unik tumleplads og skabte i de endnu florissante år frem mod 1807 et sammenhængende, farvemættet interiør i palæets centrale etage. Abildgaard brugte stærke kulører, der bandt det nyklassicistiske univers af søjler og marmorfigurer sammen til en visuel fest meget langt fra efterfølgeren C.F. Hansens svale geometriske skoleridt. En del er bevaret og smukt restaureret i de senere år, men meget er gået til. Det hele dokumenteres forbilledligt gennem formidlingen af alle Abildgaards mange bevarede tegninger. Som arkitekt var han nærmest selvlært, men hans bevarede bibliotek viser, at han havde

adgang til en række værker om antik og klassicistisk arkitektur. Den belæste Abildgaard gik til værket med en sikker sans for helhed, former og dimensioner og med en forbløffende fantasi, hvad enhver den dag i dag kan forvisse sig om ved Det kinesiske Lysthus i Frederiksberg Have.

Bogen, der også behandler Abildgaards andre og meget forskellige arkitektoniske værker såsom eksempelvis Lysthusene i Frederiksberg Have og flere københavnske patricierejendomme, har to forfattere. Line Bregnhøj er malerikonservator og farvearkæolog ved Nationalmuseet, mens Hanne Raaebymagle tegner sig for et langt og fortjenstfuldt oeuvre inden for dansk arkitekturhistorie, herunder ikke mindst storværket om Christian den Syvendes Palæ fra 1999. At gøre bogen til et værk for to stemmer er en formidlingsmæssig genistreg, som viser værdien af grundig og lydhør redigering: Rum for rum gennemgås såvel farveteknikk, kultur- og bygningshistorisk på et smukt og ukrukket dansk, og læseren får indsigt i alt fra den personalhistoriske sammenhæng til sammensætningen af farverne på den abildgaardske palet. De originale tegninger er trods den nødvendige formindskelse klart gengivet og hele vejen i sammenhæng med Roberto Fortunas storartede nye fotografier. Værket er det seneste i rækken af storslåede og fuldt kvalitetssikrede publikationer fra Selskabet til udgivelse af Danske Mindesmærker, der i 2019 rundede de første 100 år, men som forhåbentlig fortsætter sin virksomhed. Bogen her er en værdig fanfare for jubilæet.

Abildgaards alsidighed har været kendt siden Leo Swanes i enhver henseende store værk "Abildgaard - Arkitektur og Dekoration" fra 1926. Efter mange årtier fulgte i 1980'erne tre væsentlige værker om ham af henholdsvis Else Kai Sass, Patrick Kragelund og Charlotte Christensen, alle med hovedvægten på hans billedkunst. Det nye værk føjer sig fornemt og uomgængeligt ind i rækken. Afdækninger af gamle farvelag, nye arkivfund og sammenhængende iagttagelser lægger mange og lange alen til den fælles viden om Abildgaard og befæster ham som en af de mest originale skikkelser i den samlede danske kunsthistorie. Hans navn brændte aldrig, og hans værker brænder stadig igennem.

[Historie-online.dk, den 22. januar 2020]

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/klar-blaa-luft-let-bris-fra-n>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

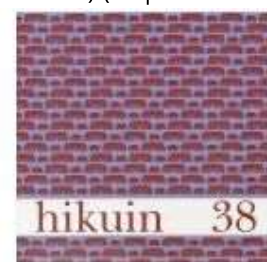
KUNSTMALEREN OG PRINSESSEN

(<http://www.historie-online.dk/boger/kunstmaleren-og-prinsessen>)

DEN TIDLIGE KRISTNE BILLEDVERDEN

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/den-tidlige-kristne-billedverden>)

HIKUIN 38